

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

ACTIVITATEA

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din viața noastră națională și culturală.

— Piesa noastră. —

VIII.

Factorii, cari pentru emanciparea și eluptarea drepturilor poporului român, prin o continuă și desinteresată muncă de zeci de ani și prin considerabile jertfe materiale și spirituale, ajunseră a fi priviți de întreg poporul român din Transilvania și Ungaria, de binemeritații lui conducători, trebuiau câștigați pe seama »Tribunei«, eventual dați la o parte, fiindcă nu comportau nici cu programul »Tribunei«, nici cu interesele ei. Și cum acești factori aveau o bază puternică în stima și deosebita considerațiune, de care se bucurau înaintea întregii obște românești, »Tribuna« ca o strategă șireată, nu putea îndrepta atacul de odată și asupra frontului și flancurilor, căci s'ar fi deochiat dela început înaintea lumii. De aceea »Tribuna« s'a folosit de o tactică machiavelistică. A început prin a face curte recunoșcuților noștri conducători politici, laudându-i și preamărindu-i cu toată ocaziunea. Scopul îi era de a-i câștiga, de a-i atrage în albia ei, dacă nu pentru vederile ce le profesa, apoi la ori-ce cas, pentru partea materială de care avea lipsă, cunoscut fiind odagiul, că lupta politică fără mijloace abundente, este o luptă zadarnică.

Îndată-ce căutații factori, neîncrezătorii în persoanele și în felul de luptă a »Tribunei« nu s'au lăsat prinși în rețeaua ei, »Tribuna« și-a luat refugiul la prea des întrebuițatele ei arare: insinuare, denunțare și discreditare, ca

se sbuciumeze popularitatea covârșitoare a probaților noștri frunțași.

I-a prezentat publicului că sunt vânduți Maghiarilor, că intrigă contra intereselor vitale ale poporului nostru, că în opoziție cu programul partidului național stabilit la 1881, vor să pună la cale „un dualism bine stabilit între Maghiari și Români“, că stau în legătură cu foile maghiare, cărora le livrează „material bun“, adică denunță cauza noastră națională și câte alte înegriri.

Și cum partea cea mai mare dintre noi, nici-odată n'am căutat să ne dăm seamă de valoarea bărbaților noștri și de rezistența de granit a puterii caracterului unora dintre ei în fața ispitelor, ci adese-ori ne-am lăsat răpiți de un curent sau altul, susținut cu mijloace artificiale și propagat de oamenii, cari stând în fruntea lui, își făceau „trebșoarele“ pe conta credulității publicului român și în detrimentul cauzei noastre naționale; astfel ajuns-am să vedem o samă de oameni de-ai noștri de valoare, puși pe o treaptă cu „Pituk“ sau „spânzurați în efigie“ înaintea obștei românești.

Aceste premise, se venim la argumentare.

»Tribuna« în anul prim și încâtva și în al doilea al existenței ei, voind să treacă de o fată mare, candidă, plină de grații și vrednică se alerge la ea peștorii din toate colțurile locuite de Români, și-a pus mai mult la cale eclerorii pentru studierea situațiunii și etalarea frumșeiilor ei.

Polemicele cu ziarul »Kolozsvári Közlöny«, »Budapesti Hirlap« le susține cu multă energie. »Viitorul« și »Telegraful Român«, când nu mergeau pe

un drum cu »Tribuna«, adică cu decisiunile conferinței dela 1881 îi făceau multă durere de cap.

Și ca să-și descarce durerea și-a deschis rubrica permanentă: „Pecalele noastre.“ »Tribuna« stă în fața unei Plevne interne și a alteia externe. Întâiu trebuie duși la rezon dușmanii din Plevna internă. Aici sunt mulți: În nr. 13/1884 este combătut Dr. Lazar Petco pe cuvânt că ar pași cu program guvernamental. Nr. 20 sub »Presiuni electorale« Prea Sfinția Sa episcopul Aradului este stigmatizat pe cuvânt că ia parte la agitațiunile electorale și că înainte de întrunirea conferinței viitoristă din Budapesta, a întrunit în reședință și pe frunțașii inteligenței române din Arad și i-a sfătuit să între cu toții în curentul ce »Viitorul« se încearcă a stabili între Români.

În nr. 60 răposatul fost profesor de universitate Alexandru Roman, pentru-că s'ar fi angajat de a colabora la lucrarea: *Monarchia austro-ungară în scrisoare și icoane*.

În nr. 134 se începe lupta contra fostului metropolit Miron Romanul pentru-că nu a convocat congresul la timp.

În nr. 137 dl I. Slavici într'o discuție cu G. Secășan și G. Ocășan răspunde acestora: „Cel-ce vrea să facă politică ardelenescă, acela rămâne aici în Ardeal, alături de dl I. Gall și nu se ascunde în dosul statului român.“

În primul nrului 178, luându-se ca un moment remarcabil cei 10 ani împliniți dela suirea pe scaunul metropolitan, un timp în care metropolitul Miron și-a călcat angajamentele luate față de biserică, »Tribuna« se declară de dușmană pronunțată a metropolitului.

Din incidentul unui discurs ținut de dl V. Babeș în dietă, »Tribuna« în nr. 184 se pronunță: „Dl Babeș e unul dintre oamenii cu mare trecere la Români și mai ales la cei din Banat.“

Guvernul a căutat să combată discursul dlui Babeș prin Atanasie Raț. Aderenți ai guvernului s'au declarat Alexandru Roman, Dr. I. Gall, C. Gurban, G. Serb.

Metropolitul Miron ear' stă înaintea judecății în nr. 194, unde i-se reproducă vorbirea ținută cu ocazia enunțării votului dat de congres, când cu alegerea sa de metropolit și punându-se în față s'arbatoreasca asigurare: „gratitudinea aceasta adânc simțită datorie a mea se se exprime prin fapte vii în fapte“ este stigmatizat de un om, care nu și-a împlinit cuvântul.

»Tribuna« ajunse spre finea anului prim, își face o reclamă americană, de altfel ca și alte foi, și-și încheie anul prim de gestiune, după-ce în nrul 205, la raportul despre una din prelegerile publice arangiate de »Reuniunea femeilor române din Arad« scrie: „eruditul d. Vasile Mangra cetește: „Cântarea României.“ —n.

Ce s'a decis în a doua anchetă?

1. Manualele de învățământ din școlile confesionale se fie censurate de guvern.

2. Începând cu clasa a III-a elementară religia se nu se predee decât în limba maghiară.

3. În primii trei ani de școală instrucția se se face în toate școlile din țară exclusiv în limba maghiară.

4. Învățământul peste tot se se face numai în limba maghiară.

5. Unde există școală de stat se nu se mai permită funcționarea altei școle.

FOIȘOARA

LA ISVOR.

Ea după apă la isvor,
Ducând în mâni câte-un ulcior,
De cu z uă se ducea,
Apă rece aducea.

Avea nărav de să grăbia
Și nimerei apă să bea —
Nu dădea, ba să certa, —
Glumele greu le uita.

Dar' fiindcă alt isvor în sat
Mai renumit, mai cercetat —
Nu era, fete, feciori
Se 'ntâlneau acolo 'n zori.

Ea cum sosia, cale-și făcea
Și din gură nu tăcea:
— »Da grăbiți, nu tândaliți,
Pe altul nu-l zăboviți!...«

Ori-și-cui însă nu-i place
Pe-a sa inimă să-și calce:
Un flăcău să repezi,
Și 'n brațe-i pică 'ntro zi.

Si blăstămat ca cei mai mulți,
Nu poți cu el; chiar de-l insulți
Nici că-i pasă! Lui i drag
De ea, crescuți doar' prag în prag...

Ferecată, biata fată,
Să uită lung cum se găta
Cunoscuți, vecini de-ai ei,
Pornind la drum... blânzi mielușei...

Ei rămași chiar mai pe urmă
Istoviți, lupta o curmă:
După el în fugă ea
Să-l ajungă — nu putea...

Ostenită-și ia ulciorii,
Ear' c'o rld colo feciorii:
— »Stai, obraznic! — îl sfădia, —
»Pentru asta — vei vedea!...«

Ura rea însă nu-i bună
Nici de leac nici de arună:
Ochii lor, șoaptele lor —
I-a 'mpăcat ear' pe ușor...

La isvor de-atunci apoi
Metgeau zilnic amândoi,
N'alergau, ba zăboviau,
Căci aveau ei ce-aveau...

Nu-i venia ei să mai plângă,
Să lăsa chiar s'o și strângă,
Ba-și dădea chiar de ulcior
Gura sa celui fecior...

Moteancă.

ANIVERSAREA A 38-a

a luptei dela 3 Iulie 1866 și regimentul nostru de pedestrimă nr. 64.

Sunt puțini în viață din șirul luptătorilor regimentului nostru de casă, dar' și acei puțini vor ceti cu cuvenită pietate șirele ce urmează, aducându-și aminte de figura imponentă a preotului gr.-or. de regiment — a părintelui Dumbravă.

Nu era părintele Dumbravă om cu multă carte, dar' făcuse școala practică bună în regimentul 64, sub conducerea vrednicului colonel, David Baron Urs de Margine, în tovarășia adjutantului de regiment Luca Câmpăan, a adjutanților de batalion: Ioan Mihaiu, Basil Sandor de Vist și David Urs de Margine, a lui Silvașan, Puiu, Bânda, Nașcuț, Teban, Olariu, Tomiciu, Lupul, Suciuc, G. Urs, locoteneți și altor tineri, cari toți au fost acurați pentru acest regiment aproape pur românesc.

Am cunoscut și pe autorul tractatului, locotenentul Andrieș, profesor de scrimă, care mai mult ca ori și care să îndeletnicea a scrie ceva în foile române de pe acele vremuri (»Albina«, »Concordia«) și care încă la anul 1867 a trecut în România, servind în armata de acolo, unde de câți-va ani a repausat, lăsând urme neperitoare.

„Părintele Dumbravă, preotul regimentului în lupta dela Königsgrätz!“

S Sa se află astăzi ca mulți alți din camarazii mei de arme, trecut în altă lume mai fericită, unde nu sunt nici dureri nici suspine. Despre el trebuie să vorbesc, fiindcă mi-a fost un bun prietin și am trăit împreună ca tata cu fiu.

Acest venerabil părinte și-a împlinit datorințele preoțești în luptele dela Königsgrätz cu cea mai mare sfințenie, în așa grad, încât rar, sau poate de loc, se va putea afla un alt preot de trupă, care să se asemene cu el în această privință.

El a mers în luptă împreună cu regimentul, dar' nu cu pușca nici cu sabia, ci cu sfânta cruce și cu patrașorul la el. Fără să fie obligat, el a intrat cu noi împreună în raza gloanțelor de pușcă, cari curgeau ca

Sz. 4798/1904 tjkv.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY KIVONAT

A szászvárosi kir. bíróság mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy Brásovean Niculae és Filimon Niculae végrehajthatónak Szimu Maria I. Filimon végrehajtást szenvedő ellen 500 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbíró) területén levő a Felkenyeren fekvő a felkenyéri 2084 sz. tjkvben a 1 rd. 456/a 456/b hr. sz. ingatlanra 555 kor. az u. o. 193 sz. tjkvben a 1100 hr. sz. ingatlanból a Szimu Maria I. Filimon Iuonnét illető 1/4 rész jutalékára 36 kor. 50 fill.

Továbbá az alább felsorolt ingatlanokból az ugyanazt illető jutalékokra és pedig: az 1148 hr. sz. részletre 4 kor., az 1648 hr. sz. részletre 4 kor. 50 fill., az 1712, 1116 hr. sz. részletre 25 kor. 25 fill., az 1990 hr. sz. részletre 25 kor., az 1226 hr. sz. részletre 30 kor., a 2333 hr. sz. részletre 40 kor. 50 fill., a 2806 hr. sz. részletre 64 kor., a 3070/1 hr. sz. részletre 69 kor. 25 fill., a 3319 hr. sz. részletre 56 kor. 80 fill., a 3474/1 hr. sz. részletre 3 kor., a 3656 hr. sz. részletre 2 kor. 50 fill., a 3901 hr. sz. részletre 10 kor.

50 fill., a 4081 hr. sz. részletre 34 kor. 80 fill., a 4616 hr. sz. részletre 3 kor. 50 fill., az 5063 hr. sz. részletre 3 kor. 25 fill., az 5282 hr. sz. részletre 60 kor. 50 fillérből ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok illető jut. az 1904. évi július hó 11-ik napján dél e. 9 órákor Felkenyér község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok illető jut. becsárának 10%-át készpénzben, v. az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyiminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekvi hatóság.

Kelt Szászváros, 1904. évi Junius hó 10-én.

Sóhalmy,
kir. albiró.

„DACIA”

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțuri se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Ardează și exarândărea lități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—

Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață: 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

21—50

Centrala generală: **Edimburg** (Anglia).

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

in Oraștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circularare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

Nou!
Lampă electrică de busunar

cu mecanism american
indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.
Să poate purta și în busunar,
e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru
luminarea chiziilor, treptelor, ambitelor
și localităților laterale.

Pentru ofoșeri la exerciții, pădurarilor și
vânătorilor pentru serviciu de noapte e
tare acomodată; pentru turiști sunt in-
dispensabile, pentru medici și moașe cu
ocasiunea vizitelor de noapte. În fabrice,
mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explosive,
sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea
sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în
urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe pro-
prietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te
poți suși și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E
sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de
ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri
subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

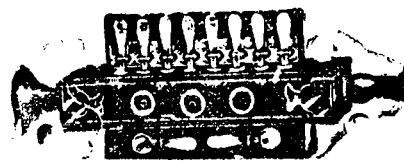
Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimite cu rambursă de 22—25

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Minunat instrument musical!

Pe „Flöthophon” poate cânta ori cine
melodii, marșuri și dansuri, fără a cu-
noaște notele. Societăților, turiștilor, e
foarte recomandabil de petrecere. To-
nul lui e fermecător.

Acest minunat instrument musical
are 10 clape, 20 tonuri, 2 clape de bas
și pentru 3 cor. se capătă în formă ele-
gantă. 3 bucăți costă 8 cor. „Flöthon”
mai puternic, cu ton fermecător, costă
5 și 6 coroane.

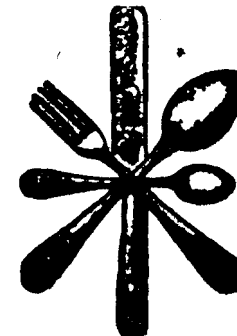
Cu rambursă trimite

Centr. lui **Auffenberg József**

Budapest, VI., Proféta-u. 5.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unei
fabrici de obiecte de metal, sunt incre-
dinduț să vind marfa acestuia în prețul cu
care se face. Spedez dară, până când de-
positul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai
fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța
într-o bucată) din cel mai fin argint de
gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de
gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai
fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat
lăptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucăți cari
costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite.
Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se
înlocuește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie
convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de
cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potri-
vit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**
(226) 22—25 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.
Comandele se trimite spedând banii înainte sau contra ramburs.